No. 2438 Zaterdag 4 October 1930. 47ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Blad verschijnt elken Zaterdag.
...nementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba
de Bovenwindsche eilanden per drie maanden
... 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda, Tel. 507.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Koloniale Raad.

Antwoord van Zijne Exc. den Gouverneur op de rede van den heer C. N. Winkel.

Willemstad 3 September 1930.

Bij schrijven van 16 Augustus jl. No. 19 brengt U, gevolggevende aan het in Uwe vergadering van 12 Augustus jl. door het lid C. N. Winkel daartoe gedaan verzoek, eene rede, door genoemd lid in die vergadering gehouden, te mijner kennis.

Daardoor stelt U mij in de gelegenheid mijne zienswijze te uiten betreffende verschillende punten uit de juist genoemde rede.

De heer Winkel wijdt het grootste gedeelte van zijn rede aan de behandeling van vreemdelingen, die Curaçao aandoen. Naar aanleiding daarvan merk ik op, dat vreemdelingen aan boord van schepen niet door Gouvernements ambtenaren worden lastig gevallen. De vreemdelingenpolitie verricht haar dienst met tact. Verschillende personen, die veel reizen, waren vol lof over de wijze, waarop deze politie tegenwoordig aan boord van schepen optreedt. Eene vergelijking met het buitenland viel zeer in het voordeel van Curaçao uit.

Het nazien van bagage door de douáne geschiedt in alle geordende landen. Zonder dat onderzoek is de handhaving der wetten niet mogelijk.

Mij is niet uit feiten bekend, dat de douane onnoodig streng tewerk gaat.

Indien het bestuur over de behandeling door de politie of door de douane bepaalde klachten krijgt, zullen zij ieder afzonderlijk met nauwkeurigheid worden onderzocht.

Dat vreemdelingen, die hier eenigen tijd wenschen te verblijven, dit bij het bevolkingsbureau moeten opgeven, is een eisch, die de veiligheid en de goede orde stellen. Dit voorschrift zal men vrijwel overal in het buitenland terugvinden.

Het Bestuur deelt de meening van den heer Winkel, dat te goeder naam en faam bekend staande vreemdelingen zoo gastvrij mogelijk moeten worden ontvangen.

Indien betrouwbare inwoners van Curaçao borg willen blijven voor vreemdelingen, zullen deze laatsten alle mogelijk medewerking van de zijde der Bestuursorganen ondervinden.

De heer Winkel is van oordeel, dat de vroegere ongeschoolde burgerpolitie, waarover Curaçao beschikte, de vreemdelingen, die hier komen, kende en dat zij wist in hoeverre deze vreemdelingen te vertrouwen waren en waar zij woonden.

Ik kan dit zeer goed aannemen. Onder de bedoelde politie waren mannen, die hier lange jaren dienst verrichtten.

Bovendien was Curaçao toen niet de wereldhaven van nu, die uit vele deelen van de wereld personen trekt, welke niet allen als gewilde gasten kunnen worden beschouwd.

Gaarne neem ik aan, dat reeds vroeger niet geheel te vertrouwen revolutionaire elementen te Curaçao een tijdelijk verblijf zochten. Toen konden zij echter niet teloor gaan in de duizenden vreemde arbeiders, die Curaçao nu herbergt.

De bewering, dat een der redenen, waarom de gevaarlijke revolutionairen vroeger niets tegen Curaçao durfden te ondernemen, was gelegen in de behandeling, die zij van het Bestuur ondervonden, laat ik voor rekening van den heer Winkel.

De tegenwoordige vreemdelingenpolitie kan men, in aanmerking nemende hare te geringe sterkte, vrij goed op de hoogte van haar taak noemen.

Zij kent vele heen en weer reizende personen en kan de reizigers in de voornaamste hier voorkomende talen te woord staan.

Ten einde o. a. den vreemdelingendienst op sterkte en geheel op de hoogte van den tijd te brengen, heeft het Bestuur reeds maanden geleden, toen bleek, dat de Koloniale Raad met het plan accoord ging, de uitzending gevraagd van eenig deskundig Nederlandsch personeel. De aanwerving gaat met moeilijkheden gepaard. Het Bestuur vertrouwt, dat deze nu spoedig uit den weg zullen zijn geruimd.

Het is mij niet duidelijk, wat de heer Winkel bedoelt met „tot goede verstandhouding te komen met de toekomstige bewindvoerders van Venezuela"? Curaçao streeft er naar vriendschappelijke betrekkingen te onderhouden met de officieele regeeringen van de naburige staten. Het zou m.i. eene verkeerde politiek zijn te trachten de gunst te winnen van personen, die misschien te een of anderen tijd het gezag in een dier staten, in handen krijgen. Mochten dergelijke personen ooit in een zoodanige positie komen, dat zij door Nederland als een officieele regeering worden erkend, dan zal — het behoeft geen betoog — Curaçao tegenover hen de houding aannemen, die de regeering van een bevrienden nabuurstaat verdient.

Zoolang personen, als door den Heer Winkel bedoeld, moeten worden beschouwd als leden eener revolutionnaire partij, kan Nederland hen niet anders behandeien dan als individueele vreemdelingen, wien geene moeilijkheden in den weg zullen worden gelegd, zoolang zij 'Lands wetten eerbiedigen.

Het uitzetten van personen geschiedt geheel volgens de wetten en nimmer zonder dat de vaste overtuiging bestaat, dat de uitzetting wordt gevorderd in het belang der orde, veiligheid of zedelijkheid.

Indien men steeds bewijzen moest hebben, alvorens men tot uitzetting zou overgaan, zou Curaçao gemakkelijk een wijkplaats worden voor tal van ongure elementen.

Daarom is het uitgesloten, dat het uitzetten op bevel van den rechter plaats heeft. De uitvoerende macht zou dan niet meer verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de handhaving van orde en veiligheid.

De heer Winkel noemt enkele gevallen, waarin z. i. uitzetting ten onrechte heeft plaats gehad.

Aan Parado Lojo werd door den Gezaghebber van Aruba den toegang tot het gebied ontzegd. Tijdens zijn terugreis moest hij te Willemstad eenige dagen op een boot wachten. Hij maakte daarvan gebruik om te trachten vernietiging van de beslissing van den Gezaghebber te verkrijgen. Nadat ik voldoende inlichtingen had verkregen kwam ik tot de overtuiging, dat deze moest worden gehandhaafd. De betrokkene verzocht daarna hier te mogen blijven, totdat hij zijne zaken kon hebben geregeld. Hij verkreeg hiervoor uitstel van vertrek.

Het wachten op een boot had dus op verzoek van Parada Lojo zelf plaats. Daarna is hem, weder op eigen verzoek, opnieuw uitstel van vertrek toegestaan.

De heer Winkel is bevreesd toekomstige bewindvoerders van Venezuela voor het hoofd te stooten. Het standpunt van het Bestuur moet zijn, de wettig aan het bewind zijnde personen, onverschillig tot welke partij zij behooren, niet te stooten, door toe te laten, dat op ons gebied tot hun nadeel daden geschieden, in strijd met de internationale verdragen, wetten of gebruiken, welke de onderlinge verhouding der staten regelen.

De heer Winkel merkt m.i. terecht op, dat de cellen waarin tot voor korten tijd personen, tot wier uitzetting was besloten en die men ervan verdacht pogingen te zullen doen, om zich aan de uitzetting te onttrekken, worden opgesloten, niet aan zeer eenvoudige eischen voldeden. Onlangs is op mijn verlangen hierin eenige verbetering aangebracht. Zoodra een nieuw politiebureau is gebouwd, zal afdoende wijziging in den toestand zijn verkregen.

Ik heb erop aangedrongen, dat men uit te zetten personen niet dan bij uiterste noodzaak zal vasthouden. Door hen onder verscherpt politietoezicht te plaatsen, zal men in de meeste gevallen op voldoende wijze de uitvoering der uitzetting kunnen waarborgen.

De depositogelden komen op een andere wijze, dan de heer Winkel aangeeft, binnen. De stoomvaartmaatschappijen, die vreemdelingen vervoeren, innen bij het nemen van passage in het buitenland voor Curaçao de vrachtprijs voor de heen- en terugreis, de laatste gelijk aan het bedrag van het vastgestelde deposito. Blijft de vreemdeling in Curaçao, dan schrijft de maatschappij het geld voor de terugreis op de rekening van het Gouvernement in guldens over. Dit bedrag wordt eventueel later aan den vreemdeling uitbetaald.

Voortaan zal de terugbetaling zoodanig geschieden, dat de vreemdeling er geen nadeel bij ondervindt.

De heer Winkel vestigt de aandacht op de in dienst zijnde burgerpolitiemannen. Agenten 1e en 2de klasse bestaan niet meer en ook de opgegeven salarissen zijn onjuist.

De salarissen van het personeel der burger-politie zijn, krachtens het bepaalde bij P. B. 1929, No. 88:

agent in tijdelijken dienst	f 900.—
agent in vasten dienst	„ 1200.—
opziener	„ 1500.—
hoofdagent	„ 2400.—

Daarop komen als toelagen voor Curaçao f 840.—, voor Aruba f 1440. voor Bonaire f 600.— en voor de Bovenwindsche eilanden f 270.—; en daarboven nog de gebruikelijke duurte- en kinderbijslagen.

Enkelen van hen kunnen wellicht overgaan bij het korps, dat nu voor Willemstad en omgeving in vorming is; sommigen zullen voor de buitendistricten of voor andere eilanden, behalve Aruba, worden bestemd, alsmede voor diensten in gerechtszalen en bureelen van Gezaghebbers. Zij zullen dan echter aan zekere eischen moeten voldoen.

Aan het slot van zijn rede uit de heer Winkel een aantal beweringen.

Het bestuur zou een groot deel van den tijd, noodig voor de uitoefening van zijn taak, verliezen, indien het alle beweringen, die men verneemt, grondig zou moeten onderzoeken en met argumenten schriftelijk, ten genoege van iedereen, zou moeten weerleggen.

Daar een lid van den Kolonialen Raad de wenschelijkheid uitspreekt, dat het Bestuur zijn meening betreffende de beweringen aangeeft, wil ik, uit beleefdheid tegenover den Kolonialen Raad, nochtans daaraan gevolg geven, voorzoover dit niet reeds hierboven plaats had.

Het heffen van tolgeld voor de brug, nu zij in gouvernementsbeheer is overgegaan, is niet onrechtmatig te achten.

De Directeur van Openbare Werken heeft onlangs, als gemachtigde van den Gouverneur, in den Kolonialen Raad de meening van het Bestuur over de administratieve controle bij Openbare Werken aangegeven.

De verlaging der prijzen door de N. I. G. M. is geen camouflage. De prijzen voor de kleine verbruikers zijn verlaagd. Afgescheiden daarvan is een nieuw tarief voor de zeer kleine verbruikers vastgesteld.

Mocht de bewering, dat indertijd door den toenmaligen Directeur der N. I. G. M. in de afdeelingen van den Kolonialen Raad is beloofd, dat de tarieven van de maatschappij niet hooger zouden worden dan die der vroegere concessionarissen, met bewijzen worden gestaafd, dan ben ik gaarne bereid om alles in het werk te stellen ter verkrijging van een wijziging in de tarieven, die door mijn ambtsvoorganger, in overleg met de de N. I. G. M. voor den tijd van vijf jaren zijn vastgesteld en voor welke tarieven slechts onder bijzondere omstandigheden wijziging kan worden gevorderd.

De petroleummaatschappij op Curaçao verklaarde bereid te zijn Nederlanders te doen mededingen bij leveranties. Zij meende echter hare belangen niet uit het oog te mogen verliezen.

De Pan Am. heeft gedurende eenigen tijd waren van kooplieden van Aruba betrokken. Daar de bedongen prijzen aan de maatschappij zeer hoog voorkwamen en de bedoelde kooplieden niet steeds het benoodigde konden leveren, ging de maatschappij tot de vorming van een commissariaat over. Zij is echter genegen tot den vroegeren toestand terug te keeren, indien prijzen en voorraden dit veroorloven.

Een Kamer van Koophandel op Aruba is in vorming. Het Bestuur hoopt, dat deze het gewenschte resultaat zal opleveren.

Het onderzoeken van barkjes bij het vertrek is noodig voor de controle op het verloop der vreemdelingen en een eventueel vervoer van wapens. Een onderzoek naar de koopwaren, die worden ingeladen, heeft niet plaats.

Reeds in de Memorie van Antwoord op de begrooting voor het jaar 1931, zette ik mijne meening uiteen over de salarissen der ambtenaren. Een herziening is in studie. Zoodra de omstandigheden het veroorloven, zullen gelden voor verbetering der salarissen worden aangevraagd.

De verhoogde huurprijzen van verschillende Gouvernementsgronden houden verband met de waardevermeerdering dier gronden tengevolge van de uitvoering van openbare werken, tengevolge van de vraag naar gunstiggelegen gronden en tengevolge van de sterk veranderde finantieele omstandigheden.

Gronden in de nabijheid waarvan zich een nijverheidscentrum ontwikkelt, krijgen voor de huurders een sterk toenemende waarde.

Het Bestuur buit deze waardevermeerdering allerminst uit. De huren van Gouvernements-gronden zijn over het algemeen betrekkelijk laag.

De personen, di op Rio-Canario gronden van het Gouvernement willen huren, vragen een klein gedeelte, geschikt voor woningbouw, in de onmiddellijke omgeving van den grooten weg.

De C. P. I. M. heeft het grootste gedeelte van twee plantages gehuurd. Hierbij zijn gronden, die voor niemand anders eenige waarde bezitten. Het feit, dat de gronden aan de hoofdweg, die langs Rio Canario loopt, als bouwterrein groote waarde bezitten, vindt zijn oorzaak in de aanwezigheid van het bedrijf der C. P. I. M. aldaar.

Niettegenstaande deze feiten, wordt van de bevolking op Rio Canario voor de gronden aldaar geen hoogere huur berekend den fl. 0. 30 per M2, welke huurprijs bepaald is bij G. B. dd. 31 Januari 1930, No. 155.

Klein vee, toebehoorend aan huurders van gronden in buitendistricten, wordt van Gouvernementswege weggehaald, indien die huurders meer vee houden, dan hun volgens contract is ve[illegible].

Langzamerhand was een wantoestand ontstaan, doordat men op schromelijke wijze de bepalingen van het contract overschreed.

Eenige malen heeft eene algemeene bekendmaking hierop gewezen. Toen dit niet baatte, zijn de huurders gewaarschuwd en eerst daarna is het vee geschut.

Het is mogelijk, dat de een of andere eigenaar van geschut vee niet vooraf een persoonlijke waarschuwing heeft ontvangen.

Hij is echter, ofschoon zijn contract hem duidelijk genoeg zijn rechten en plichten aangaf, bovendien nog door algemeene bekendmakingen gewaarschuwd voor het overtreden der contractbepalingen. Ook ziet de politie zich, na herhaalde waarschuwingen, somtijds genoodzaakt vee, dat onbeheerd losloopt, op de openbare wegen, en daardoor groot gevaar oplevert voor het verkeer, op te vatten en te schutten.

Volgens den heer Winkel hebben de klachten, die hij in den vorm van beweringen meende te moeten uiten, een slechten invloed op dit gebiedsdeel.

Zooals uit mijn antwoord blijkt, ben ik van meening, dat eenige der beweringen ongegrond zijn en andere overdreven.

Ik merkte reeds op, dat in iedere samenleving veel wordt beweerd.

Zonder twijfel is het de taak van het Bestuur acht te slaan op beweringen en haar, indien zij een grond van waarheid kunnen bevatten, te onderzoeken.

Het Bestuur wordt dan ook gaarne ingelicht over hetgeen er in het gebiedsdeel omgaat.

Ik kan echter niet gelooven, dat de wijze, waarop de heer Winkel de beweringen ter kennis van het Bestuur heeft gebracht, de meest gewenschte is.

Daarom zou ik het zeer op prijs stellen, indien U, wanneer, in den vervolge, leden van den Koloniale Raad meenen door middel van een rede critiek te moeten uitoefenen op het beleid van het Bestuur of aan het Bestuur vragen te moeten stellen, mij de gelegenheid wilt geven, de meening van het Bestuur terstond op de critiek te doen volgen.

De Gouverneur van Curaçao.

Bekendmaking.

De Procureur-Generaal, Hoofd van politie in Curaçao brengt hierbij ter algemeene kennisse, dat ter verbetering van het verkeer met ingang van 6 October a. s:

1o. in de Breedestraat (Punda) met voertuigen afwisselend om de maand alleen aan één der beide zijden dient te worden geparkeerd, zooals door speciale waarschuwingsborden zal worden aangegeven (gedurende de maand October aan de Noord-zijde);

2o. op het Brionplein voertuigen, na het geven van het stop-teeken door den verkeersagent halt moeten houden achter de lijn der aldaar te plaatsen speciale waarschuwingsborden.

Willemstad, Curaçao, 26 Sept. 1930.

De Procureur-Generaal,
Hoofd van Politie vd,
1—3 M. V. DIJK

INGEZONDEN.

Militaire Politie en nog wat.

De „moderne" wereld is vol van problemen, die schijnbaar altijd maar problemen blijven d.w.z. vraagteekens. Curaçao is ook zoo'n probleem rijk: 't is nog steeds Militaire Politie hier en Militaire Politie daar, en dan nog eens Militaire Politie. Misschien ware het beter er heelemaal over te zwijgen! best mogelijk, maar er zit aan dit probleem nog iets anders vast, wat noodzakelijk eens moet gezegd worden in onze Curaçaosche Pers. Daarover aanstonds.

Eerst echter wil ik, om allen schijn zelfs van partijdigheid te vermijden, verklaren dat ik geen tegenstander ben van de Militaire Politie in Curaçao. Met werkelijk goeden wil heb ik tevergeefs gezocht naar een *doorslaand* argument *tegen* deze instelling, hetzij in de verschillende krantartikelen, hetzij in de koloniale verslagen, hetzij bij menschen zelf. Velen schijnen niet te weten wat eigenlijk een doorslaand argument is, een argument dat de zaak zelf raakt, en niet personen of bijkomstige dingen of dingen die er heelemaal niet behooren. Ik weet wel, er wordt een macht van feiten aangehaald — laat ons aannemen dat ze allemaal waar zijn en zelfs nog erger — maar wat bewijzen ze tegen de Militaire Politie als zoodanig? Hoogstens bewijzen ze dat een of ander zijn plicht niet heeft gedaan, of misschien ook wel, dat Commandant of Luitenant hun boekje zijn te buiten gegaan door orders te geven die indruischen tegen den geest der instelling zelf, die niets anders wil dan orde en gezag handhaven en de burgers beschermen op *beleefde* en *fatsoenlijke manier.* Er werd ons eens met heilige verontwaardiging, door een hoogstaand man plechtig verkondigd dat de Militaire Politie indruischt tegen het pacifieke karakter van het Curaçaosche Volk. Ik ben het roerend eens met dat Curaçaosch Pacifisme, maar waarom kan een pacifiek volk niet keurig „bediend" worden door een flink getraind,- ordelijk Corps? Juist hoe beter „getraind" des te keuriger zal de bediening zijn. Ik zou daarom zoo zeggen dat de Militaire Politie in Curaçao eigenlijk geen probleem meer is of minstens geen probleem meer hoeft te zijn; maar de moeilijkheid zit schijnbaar ergens anders. En in dit verband zou ik willen verwijzen naar het degelijk en gematigd artikel over de Militaire Politie van J. M. K. in „La Union" van 11 September l.l. Bij aandachtige lezing van het laatste gedeelte (na de aanhaling der feiten) zal men bemerken dat er iets broeit onder het volk, dat er een wrok komt niet alleen tegen het optreden der Politie, maar ook tegen alles wat.... Hollandsch is! De ontevredenheid over de Militaire Politie is dus maar een onderdeel van een veel grootere, algemeene ontevredenheid over het *Hollandsch* koloniaal regime in Curaçao.

Dat dit een geduchten knak gekregen en in de laatste jaren veel van z'n prestige heeft ingeboet, is een niet te ontkennen feit. Alleen door een loyale, openhartige samenwerking van het Bestuur met alle goed-willenden, en omgekeerd, kan en moet iets goeds in die richting bereikt worden.

Maar dan moet het volk zich op de eerste plaats niet meer vreemdeling voelen op het politiebureau, en andere gouvernementsbureaux, in de gerechtszaal en in de maatschappij.

En niet te vergeten, op de arbeidsmarkt.

Of is het soms niet waar, dat zijn taal overal geweerd wordt als „vuil dialect", om geen ander woord te bezigen?

Vreemdeling in eigen land! ziedaar helaas, dikwijls de toestand van ons dierbaar Curaçaosche volk! In onzen democratischen tijd, in de dagen van het zelfbestemmingsrecht der volkeren, in de eeuw der vrije ontwikkeling der natuurlijke gaven, wordt hier schijnbaar nog steeds gehuldigd het achterlijk, ondemocratisch, reactionnaire beginsel: „Hollandsche kolonie, dus Hollandsche gewoonten en zeden en instellingen enz., enz." Een volk besturen of koloniseeren wil zeggen: zijne rechten eerbiedigen en het ontwikkelen volgens zijne natuurlijke geaardheid en gaven; het opvoeden en gelukkig maken. Het is onbegonnen werk van het Curaçaosche volk Hollanders te willen maken. Dat is meer dan belachelijk en daarbij onrechtvaardig! Het is zeer loffelijk dit volk volk deelachtig te willen maken aan den rijkdom der Nederlandsche cultuur, maar dit kan en moet gebeuren met volledig behoud van het wezen van dit arme volk zelf. Ons volk is katholiek en ook met dit moet rekening gehouden worden in den Kolonialen Raad en andere Gouvernementsinstellingen. Aan een goed Bestuur mag niets ontgaan; het moet zich instellen op den aard, gewoonten en godsdienst van het volk, welke het bestuurt; breed van opvatting zijn en rekening houden met de feiten, of deze aangenaam zijn of niet. Politiek of mogelijke tijdelijke voordeelen of gemakzucht geven geen recht om een geheel volk, al is het ook zoo klein, te ontaarden en geheel te ontwrichten.

Wij moeten op Curaçao, Nederland bekend en bemind maken, doen hoogschatten, door de eigen aantrekkingskracht van onze schitterende cultuur, maar dit niet willen dwingen door imperialistische onderdrukkingspolitiek. Wij, geboren Nederlanders, hebben dit kleine land ontegenzeggelijk veel te geven, maar laat ons dit doen in begrijpen van elkaars *rechten en plichten, in vrede en liefde.* Dit zijn geen nieuwe dingen, die ik hier zeg: het werd honderden malen gezegd en geschreven in Europa, vóór, onder er vooral ná den grooten oorlog. Het is waarheid, het is recht en daarom moet ieder rechtgeaard Nederlander, die méér dan een poëtische en platonische liefde voelt voor zijn kolonies, er wel degelijk naar handelen.

Onnoodig te zeggen dat er nog ontzaggelijk meer te schrijven is over deze kwestie, die heelemaal niet eenvoudig is en eene zeer diepgaande studie vergt om ze volledig op te lossen.

Ik maak mij dan ook heelemaal geen illusies over deze mijne woorden: Mijne stem is als eene stem eens roepende in de woestijn, eenzaam en verlaten, maar het is toch goed dat men eens weet dat er iets broeit onder het volk, dat er krachten werkende zijn, noem ze „jongeren in de politiek" — die op "*hun*" tijd, de dingen zullen zetten naar "*hun*" wil. Ik heb gezegd wat ik dacht te moeten zeggen en ik heb het gedaan enkel en alleen uit liefde tot het Nederlandsche volk, waartoe ik trotsch ben te behooren.

Voorloopig is Curaçao nog wel te bedwingen met een afdeelinkje Koninklijke Mariniers en misschien ook wel altijd; maar daar gaat het niet om, Mijne Heeren!

Het gaat er om rechtvaardig te zijn tegenover een klein volk op elk gebied van taal, zeden en gewoonten, en arbeid, en dit te besturen volgens z'n eigen aard en aanleg, naar de regelen van een hoogere Staatsmanskunst, die vrij is én van Chauvinisme en van Imperialisme. R. D.

Rio Canario 18 Sept. 1930.

P. S. Om misversland te voorkomen houd ik eraan te verklaren dat ik in het voorgaande niet tegen personen geschreven heb, noch ook over de eigenlijke toepassing van bovenvoornoemd beginsel, maar enkel en alleen over dat beginsel zelf. Mogelijk discussie of tegenspraak moet zich alleen dáártegen richten.

R. D.

Dankbetuiging.

Aan ieder die zijn deelneming betoond heeft bij het overlijden van mijn onvergetelijke Echtgenoot en Vader, in het bizonder aan de directie en het personeel der **C. P. I. M.**

Wed. P. BATENBURG EN ZOON

Aan de Redactie Amigoe di Curaçao.

Zeer geachte Heer JAN PAUL.

Las met belangstelling het in intiemrustig Willebrordsche wigwam-zaaltje gehouden dispuut betreffende oorzaak en onstaan van de tapis-zébraique — (in doodgewoon Hollandsch „waschbord" —) wegen.

Ben echter van de probabel-loosheid van sententie numero twee heelemaal niet overtuigd, integendeel, durf met vrij groote zekerheid het auto-en truckverkeer als hoofdschuldige aanwijzen.

Toen eenige jaren geleden in Nederland ook op de buitenwegen het rijtuigverkeer plaats moest maken voor het auto- en truckverkeer, bleken de verhardingen van de meeste gemeentewegen tegen dit nieuwe verkeer niet bestand en kon men, zij het in mindere mate, een zelfde verschijnsel waarnemen als momenteel op onze buitenwegen.

Wegentechnici verklaarden dit verschijnsel als volgt:

De wielen van een *getrokken voertuig* hebben alleen een *rollende* beweging en oefenen dus alleen een loodrechten druk uit op den weg. In droge tijden werkt een dergelijk voertuig dus eigenlijk als wals, drukt de losse plaatsen (gevulde gaten e.d.) samen en komt dus de vastheid van den weg ten goede. Het onderhoud systeem, dat meestentijds op deze wegen (en ook hier op de buitenwegen) werd toegepast, het geregeld bijvullen van de gaten, was bij dit rijverkeer dus het juiste.

Een heel ander geval doet zich echter voor bij de mechanisch voortbewogen voertuigen. De drijfwielen van een *auto* b.v., die door de motor worden rondgedraaid, moeten door hunne *wrijving* op den weg den wagen voortbewegen. Behalve een loodrecht drukkende kracht wordt er dus bovendien nog een tangentiale kracht op den weg uitgeoefend: zoo'n wiel werkt dus eigenlijk als een miniatuur-emmer-baggermachine, die alle losse gedeelten wegbaggert. Bovendien is bij een snel rijdende truck de zuigende werking van de gummi-banden ook niet gering, waarvan verschillende bestrate wegen kunnen getuigen, welker voegen gewoon open werden gezogen.

Bestaat nu de weg-bovenlaag uit een tamelijk homogeen materiaal, dan is de inwerking op elk deeltje van de oppervlakte dus vrijwel gelijk en gaat de vernieling minder vlug.

Deze bovenlaag bestaat bij onze buitenwegen echter uit het z.g. diabaas-gruis, d.i. meer of minder verweerde diabaas, ongeveer varieerend van kleistof (modder) tot steen.

In een materiaal van een zoo ongelijkmatige samenstelling vindt het bovengenoemde baggermachientje, gecombineerd met stofzuiger, een dankbaar object en veroorzaakt de door de automobilisten zoo zeer verwenschte putjes, terwijl de dammetjes tusschen deze putjes, die uit den aard der zaak uit het meer homogene en harde materiaal bestaan, door het geregelde verkeer tot ijzerharde „stoot" kussentjes worden gefabriceerd.

Tengevolge van de evenwijdige richting en gelijkvormigheid, lijken deze chaotisch verspreide putjes en dammetjes dwarsstrepen over den weg te vormen, waaruit velen blijkbaar de conclusie hebben getrokken, dat de „grader" noodzakelijk de oorzaak moet zijn.

Wat nu dit euvel kan verhelpen?

Alleen het maken van een werkelijken *weg*, gefundeerd, voorzien van goede deklaag en behoorlijke afwatering. Het aanbrengen van een residu-laagje op de diabaas-bovenlaag is reeds door de C. P. I. M. toegepast op den weg naar Negropont.

Wel wordt hiermede de vorming van de kleine putjes en ribbeltjes voorkomen, daar de zachte en minder vaste plaatsen door het kleef-laagje tegen uitschuringen en uitzuiging worden beschermd, maar door het ontbreken van een voldoende drukverdeelende fundeering en goede deklaag, treedt toch na betrekkelijk korten tijd kuilvorming op, spoedig gevolgd door geheele wegvernieling.

De resultaten van deze werkwijze aan genoemden weg waren dan ook niet schitterend. Alle in de diabaasmodder gegoten asfalt zou m. i. grootendeels weggegooid geld zijn.

Ik geloof dan ook, dat voorshands de opvolging van Uw advies, den krabber maar lustig op de kei-harde kopjes te laten krabben, de meest rationeele oplossing zal zijn.

Hoogachtend Uw dw.

Jan van der Weg.

BERICHTEN

MISSIE-NIEUWS.

Circulair der Stadspastoors.

Gegeven het groote nut van het dagelijksch bijwonen der H. Mis hebben de pastoors van de 3 stadsparochies in overleg met de fraters en zusters besloten om iederen dag om half zeven een Kindermis te houden.

Om tot dit doel te geraken, verzoeken wij alle ouders hun welwillende medewerking te willen verleenen door de kinderen elken dag naar de H. Mis te zenden. Zonder twijfel zullen de ouders later ondervinden, van hoe groot nut het is, dat hun kinderen dagelijks de H. Mis hebben bijgewoond.

De Pastoors van de stadsparochies.

Zilveren Kloosterfeest.

Donderdag, 9 October a.s. hoopt de eerw. Frater CANUTUS, zijn Zilveren Kloosterfeest te vieren.

Frater CANUTUS (in de wereld Corn. Zebregs) werd geboren te Tilburg 5 Augustus 1888. Op 9 October 1905 deed hij zijn intrede in de Congregatie der Fraters van Tilburg.

Na enkele jaren in Holland te zijn werkzaam geweest als onderwijzer, te Tilburg en aan de Bischoppelijke kweekschool te 's Bosch, kwam hij in 1910 naar Curaçao, waar hij tot aan zijn vertrek op 6 Maart 1924 onafgebroken aan het St. Thomascollege is verbonden geweest.

In 1924 keerde Fr. CANUTUS naar Holland terug, om er de leiding eener nieuwe school te Tilburg op zich te nemen. Bij het vertrek van Frater M. HERMENIGILD, die naar Medan, O. I. verplaatst was, werd Frater CANUTUS als zijn opvolger tot hoofd van het St. Thomas college aangewezen. 30 Juni 1927 keerde hij hier in Curaçao terug.

Als heden ten dage het St. Thomas College een eerste plaats inneemt onder onze inrichtingen van M. U. L. O, dan is dit zeker voor een groot deel te danken aan de bekwame leiding van Frater CANUTUS, onderwijzer en opvoeder van meer dan gewone bekwaamheden.

Frater CANUTUS is in 't bezit van de hoofdakte, de akten Fransch, Engelsch, Spaansch en Boekhouden, bovendien nog, zeer bekwaam in muziek en zang. Als weinigen, is hij op zijn plaats als leider dezer school, die in alle kringen der maatschappij zoo'n goeden klank heeft.

Doch niet onderwijzer alleen, die door zijn degelijk onderwijs voor velen onzer jongelingen den weg gebaand heeft naar een schoone toekomst, ook opvoeder is Frater CANUTUS, die met hart en ziel leeft voor zijn leerlingen, alles voor ze over heeft, en wiens dierbaarst streven het is ze te vormen tot flinke, karaktervolle jongelui die in hun later leven op eigen beenen zullen kunnen staan, zonder dat de storm des levens, vooral in dezen tijd zoo zwaar, ze neerwerpt.

Wie slechts eenmaal de jaarlijksche plechtigheid van de uitreiking der diploma's heeft bijgewoond, en de woorden die Frater CANUTUS dan tot zijn jongens weet te spreken, heeft gehoord, — woorden recht uit het hart, en welk een apostolisch hart! — die voelt wat een groote liefde voor het ware welzijn zijner leerlingen er leeft in het hart van dezen onderwijzer, religieus en missionaris-, apostolisch in één woord.

De R. K. Missie van Curaçao is Frater CANUTUS dankbaar voor hetgeen hij voor de Roomsche jeugd gedaan heeft; Ouders en leerlingen zullen zeker met groote dankbaar de weldaden van zijn onderwijs gedenken.

Wij bieden aan den jubileerenden religieus-onderwijzer. Frater CANUTUS onze hartelijkste gelukwenschen.

Moge God zijn persoon en zoo verdienstvollen arbeid overvloedig zegenen, hem de kracht geven om nog vele jaren zijn zoo edele taak met dezelfde liefde en toewijding voort te zetten, tot heil onzer jeugd!

Gouden Professiefeest.

Een van die zeldzame feesten, die de Goede God den mensch geeft om te vieren! — gouden professiefeest, — dat is 50 jaren doorgebracht met getrouwheid in den dienst van Hem, aan Wien men geheel de liefde van zijn hart verpand heeft, den God van liefde; — dat is 50 jaren van offer en zelfverloochening, geen ander doel kennende, dan God te dienen en te beminnen, te dienen en te beminnen in den evenmensch.

Zuster DELPHINE van Welgelegen heeft het geluk heden op den feestdag van haar H. Vader Franciscus dit feest te mogen vieren.

Zuster DELPHINE (in de wereld mej. Justina Raphael) werd geboren te San Willebrordo op 2 October 1852. In September 1878 deed zij haar intrede in het klooster en op 4 October 1880 had zij het geluk haar H. Professie te mogen doen in de congregatie der Zusters van Roozendaal.

Een lange reeks van jaren was zij werkzaam bij het katholiek onderwijs op verschillende buitenscholen, zoo hier op Curaçao als op Aruba. In de harten van ontelbaar velen heeft zij de eerste zaden gestrooid van godsdienstig leven. Onvermoeid is zij werkzaam geweest, zoolang de goede God haar de kracht ertoe gaf.

Wat 'n rijk en verdienstvol leven, waardig door God gekroond worden! In dankbaarheid zullen duizenden herdenken wat Zuster Delphine voor ze geweest is.

Wij bieden onze hartelijke gelukwenschen aan de eerw. Jubilares! en bidden dat God haar eenmaal kronen moge met de kroon der onsterfelijkheid.

Kamer van Koophandel op Aruba.

Tot leden van de pas bij G. B. opgerichte Kamer van Koophandel en Nijverheid op Aruba, zijn door Zijne Exc. den Gouverneur benoemd de heeren: MAX. F. ARENDS, W. F. CRAANE, S. N. ECURY, JOHN G. EMAN, CORNELIS HART, L. J. M. HENRIQUEZ en EDWARD DE VEER.

Vergadering van „Oost en West".

Woensdagavond hield de vereeniging „Oost en West", afd. Curaçao, in het Kras-gebouw haar eerste algemeene ledenvergadering, na hare oprichting op 18 Juli 11.

De opkomst was maar matig, minder dan we verwacht hadden, te meer gezien het groot aantal leden, dat in korten tijd de vereeniging heeft weten te verwerven. Want zooals de Voorzitter, Dr. POLVLIET in zijn openingswoord zeide, telt de afd. Curaçao thans reeds 188 leden, En aan I. D. O. het sympathieke ensemble van de Isla, dat door z'n opgewekte muziek de vroolijkheid er wist in te houden, lag het ook niet.

Dr. POLVLIET opende de vergadering met een woord van welkom aan het publiek en vooral aan den spr. van dien avond, den heer C. VAN BAALEN. wnd. Directeur van de melaatscheninrichting „Bethesda" in Suriname, die hier zijnde op z'n doorreis naar Nederland, zich met de meeste bereidwilligheid bereid verklaard had een lezing te houden over „*Suriname*". In 't kort gaf de Voorz. het streven der vereeniging aan, zoo goed weergegeven in de kernspreuk der vereeniging:

„Oost en West en Nederland, krachtig door het rijksverband." „De vereeniging tracht te komen tot onderlinge waardeering van alle deelen van Groot-Nederland, zonder onderscheid te maken tusschen kleur en ras. Met 'n woord van hulde aan het Oranjehuis sloot spr., waarop I. D. O. het „Wilhelmus" aanzette, dat door allen staande werd gehoord.

Daarna speelde I. D. O. nog een aardig potpourri van Vaderlandsche liederen, die zeer in den smaak viel.

Het woord was nu aan den heer VAN BAALEN, die zeide geen expert te zijn, doch in zijn lezing wel toonde Suriname door en door te kennen, op alle gebied. Wij zouden die lezing kunnen noemen een kleine gesproken encyclopedie van Suriname. Niet

werd vergeten. De lezing was doorspekt met vele kostbare gegevens Geheel objectief werd de toestand bezien, zooals hij geworden is en thans bestaat, terwijl zorgvuldig alle strijdpunten, zooals bv. het zoo ingewikkelde immigratievraagstuk werden vermeden.

Achtereenvolgens behandelde Spr. de ligging, bodemgesteldheid, het klimaat, de bevolking, de administratieve indeeling, de geschiedenis, de immigratie, de staats, inrichting, het landbouwbedrijf — groot en klein—met z'n diverse cultures van Suriname.

Na de pauze, waaronder zich enkele aanwezigen als lid opgaven, behandelde Spr. de nijverheid, — goud-, ijzererts- bauxiet-, en balata-winning, waarbij Spr. schetste het zware en avontuurlijke leven der „bleeders", de houtkap, om vervolgens te komen tot den handel, het verkeer, het onderwijs, de volksgezondheid, de volksziekten, de weezenverzorging, patronaten en kerkelijke gezindten.

Spr. sloot met de verklaring, dat hij z'n moeite ruimschoots beloond zou achten, als hij eenige belangstelling zou hebben weten te wekken voor het schoone land van Suriname.

Met een woord van dank, zegde de heer POLVLIET Spr. deze belangstelling toe.

Met een vrooiijke marsch van I. D. O. werd de vergadering gesloten.

Terug van de Bovenwinden.

Vandaag keert Zijne Excellentie Gouverneur VAN SLOBBE, in gezelschap van Mevr. Zijne Echtgenoote en militairen Adjudant, van zijn eerste bezoek aan de Bovenwindsche eilanden, hier terug.

Wij bieden Zijne Excellentie en gezelschap onzen eerbiedigen welkomstgroet.

Stoomverbinding met Bovenwindsche eilanden.

11 November zal de maandelijksche stoomverbinding Curaçao-St. Martin per SS. „Midas" geopend worden. Naar wij vernemen zal het schip op St. Maarten blijven, zoolang als de Agent het noodig oordeelt, om daarna via de Zuid-Dominikaansche havens en eventueel San Juan, Portorico, de terugreis naar Curaçao te aanvaarden.

Daardoor zal deze terugreis ongeveer vijf à zes dagen komen te duren.

Blijkbaar bestaat voorloopig niet het voornemen om St. Eustatius en Saba in de route op te nemen; hetgeen o.i. wel jammer is, zoowel met het oog op het passagiersverkeer als op transport van mail ;in vracht. Wij vertrouwen echter dat als eenmaal de stoomverbinding is tot stand gebracht, men ook wel trachten zal ze zooveel aan de praktijk te doen beantwoorden.

Diefstal.

In den nacht van Woensdag op Donderdag, terwijl de eigenares afwezig was, in er ingebroken in het huis van L. C. in de Conscientiesteeg. Vanuit de koraal van het Theater Brion is de dief, door over een schutting te klimmen, achter deze woning terecht gekomen, en heeft zich door een ventaan open te breken toegang tot het huis weten te verschaffen. Een kast in de slaapkamer werd geheel overhoop gehaald, en verschillende gouden artikelen, ringen en een gouden halsketting, werden meegenomen.

Nog werden meegenomen een som aan zilvergeld, — kopergeld liet men achter, — verschillende blikken met levensmiddelen uit het winkeltje, een zoo goed als nieuwe gramofoon, een oude liet men staan, enz. Blijkbaar is men geruimen tijd bezig geweest, daar een kaars geheel was op gebrand. Ook blijkt wel uit hetgeen men heeft kunnen meenemen, dat er meerdere personen in het spel zijn. En uit het feit, dat de eigenares juist afwezig was, wegens ziekte van een familielid buiten, hetgeen anders nooit gebeurde, is 't duidelijk, dat de dieven goed met de situatie op de hoogte waren. De politie heeft de zaak in handen.

Een treffende herinnering.

Iemand, die tijdens het zegenrijk leven heeft saamgewerkt met wijlen onzen beminden Apost. Vicaris, Mgr. Vuylsteke, zendt aan Het Centrum de volgende herinnering:

Zelden heb ik iemand gekend van zoo rustelooze apostolische werkzaamheid. Wat Curaçao in dezen bisschop verliest is dan ook ontzaglijk.

Zijn arbeidskracht kende geen verpoozing. Hij moest altijd doende zijn voor zijn groot apostolisch levenswerk. Zooals bekend heeft Mgr. Vuylsteke, ondanks al zijn bestuurszorgen, nog tal van boeken vertaald om, zooals hij mij zeide, „nog wat voor de missie te kunnen verdienen".

Hij deed dat werk in anders verloren halfuurtjes en legde het vooral niet uit handen op zijn reizen per boot van en naar het vaderland. „Ik kan het niet uithouden, tijdens zoo'n lange zeereis aanboord niets voor de missie te kunnen doen."

Maar op een dier reizen had Mgr. met zooveel voortvarendheid gewerkt, dat al het meegenomen papier was volgeschreven. Hij bedelde nu bij al de kennissen, die hij aan boord had gemaakt halve velletjes van gelezen brieven en andere nog bruikbare papieroverschotjes. Zelfs verzamelde hij na het diner de menu's, om de achterzijde te bezigen voor het beschrijven met de vertaling van een boek, dat hem bezig hield. „ja, en het kwam mij nog goedkooper uit dan anders," lachte hij hartelijk.

Een der aardigste herinneringen aan den onvergelijkelijke blijft een zijner handschriften op een scheepsmenu.

De zaak-Borren.

Naar wij vernemen, had deze week onder groote belangstelling de behandeling van de zaak-Borren voor het Hoog Militair Gerechtshof in Den Haag plaats. De beschuldiging luidde, dat B. onvoldoende maatregelen ter verdediging getroffen had. B. bekende dat de voorzorgsmaatregelen niet voldoende waren geweest. De President v. d. Commissie van Onderzoek was van meening dat B. den politiedienst wel goed geregeld, doch zijn militaire taak verwaarloosd had.

De President betwistte dat de politie onder den Procureur Generaal ressorteert, zooals ex-Gouvr. Fruytier verklaarde. Deze verklaarde eveneens dat het fort verouderd was en dat hij meermalen op versterking van het politiekorps had aangedrongen. Verder ontkende ex-Gouv. Fruytier dat hij, zooals luit. Berger beweerde last gegeven had geen tegenweer te bieden;- hetgeen echter door luit. B. werd volgehouden. Waarop de Gouverneur verklaarde zich niet te herinneren, dat hij een verbod gegeven had om te schieten.

Zelfmoord.

Vrijdagmiddag heeft zich een man op Scharloo, met een mes den hals afgesneden, nadat hij eerst getracht had zijn vrouw te vermoorden, die echter wist te ontkomen. De man stierf spoedig daarna aan de bekomen wonde.

Opgave gevonden voorwerpen.

Gedurend de maand September 1930.

1 bos sleutels 1 fietspomp.

Deze voorwerpen zijn voor de rechthebbenden terug te bekomen aan de Politie Hoofdwacht. (Punda).

Opgave ingetrokken rijbewijzen.

Felix Jansen op 30—8—1930 voor 3 maanden.

Frank A. Hinds op 1—9—1930 voor 1 maand.

Emilio Kwidama op 1—9—1930 voor 9 maanden.

Enrique Thiel op 15—9—1930 voor 3 maanden.

POLITIE-BERICHTEN.

Zondagmiddag j l. had een ernstig motorongeluk plaats nabij het St. Elisabeths Gasthuis, door het roekeloos rijden van een chauffeur. Een dienstdoende politie militair Brigadier E., op een motorzijspan en belast met de verkeersregeling, reed een auto achterna, die met een gemiddelde snelheid van plm. 60 K.M. door de Breedestraat Otrabanda reed. Om de veiligheid van het verkeer te verzekeren wilde de Brigadier deze onverlaat tot stilstaan doen brengen, doch bij de bocht in straat draaide een andere auto-truck, zonder teekens te geven, plotseling naar het linker gedeelte van den rijweg, zoodat de Politieman met volle vaart tegen een aldaar staande telefoonpaal stortte.

Na een kort oogenblik van versuffing werd hij naar het hospitaal gebracht, alwaar Dr. Hugenholtz, aldaar aanwezig, hem in behandeling nam.

Gelukkig laat het zich niet ernstig aanzien, al klaagde de Brigadier E. aanvankelijk over wat pijn.

Hazardspel.

Door eene patrouille der Militaire Politie is in een perceel in de Kerkstraat een inval gedaan op het vermoeden van Hazardapel.

Inderdaad troffen zij binnen aan een 20 tal Chineezen, om een tafel geschaard, waarop een soort spel en een groote hoeveelheid bankpapier lag. Bij het zien van de Politie is het grootste gedeelte gevlucht.

Op het spel en een gedeelte van het geld is beslag gelegd.

Het onderzoek wordt voort gezet.

Aan de Politie is opsporing verzocht van een jongen genaamd Frendi Helment, oud 10 jaar. wonende Scharlo No. 71. Signalement: lichtbruine kleur, gekleed in blauwe broek en jas, zwarte pet, witte kedschoenen Wordt sedert 1 October n | m 3 uur vermist.

BOEKBEOORDEELING.

De Mijnwerker van Valencia

109 blz. ing. f 0,60.

Alberto, de jonge mijnwerker uit het land van Valencia, verneemt pas na jaren z'n hooge afkomst en vindt na veel avonturen zijn vader, Graaf Rodrigo de Palma terug die gevlucht was voor de inquisitierechtbank, op een valsche aanklacht van zijn familie - vijand, Graaf de Mendoza. Het verhaal loopt uit op een plechtige verzoening tusschen beide adelijke families.

Wie weet hoe volk en jeugd van een stevige dosis romantiek houden, die zal zich niet verbazen over het feit, dat dit boek reeds aan zijn achtste druk gekomen is. Zeer geschikt voor 12jarigen en ouderen.

Verkrijgbaar bij de R. K. Boekhandel „St. Augustinus." St. Thomas College.

De vrouw met gesloten oogen.
Roman.

VAN

PIERRE l'ERMITE

240 blz. ing. Fl. 1,25.

Een adelijke jongedame, die onder den oorlog alles verloren heeft: vader, moeder en al haar bezittingen, moet noodgedwongen kamermeisje worden bij een lederfabrikant, fatsoenlijke menschen, maar zonder veel opvoeding, waar de keukenmeid Melanie, een lomp en hatelijk vrouwmensch, de baas speelt.

't Wordt zoo erg met de plagerijen en verdachtmakingen, dat het kamermeisje ontslag wil nemen. Onder al die narigheden door groeit zachtjes de liefde tusschen de zoon des huises en het kamermeisje. Ofschoon ook deze liefde door Melanie wordt uitgebuit, om het kamermeisje de deur uit te krijgen, wordt zij op het eind met een gelukkig huwelijk bekroond.

Een mooi en goed boek.

Dit werk is verkrijgbaar bij de R. K. Boekhandel „St. Augustinus."

Zeilvaart gedurende de maand Augustus 1930.

Aangekomen van:		*Vertrokken naar:*	
Aruba	36	Aruba	34
Bonaire	37	Bonaire	40
Bov. Eil.	2	Bov. Eil.	1
La Guaira	6	Guanta	1
Las Piedras	6	La Guayra	6
La Vela	15	Las Piedras	5
Pampata:	1	Los Teques	1
Pto. Cabello	25	La Vela	18
Pto. Sucre	1	Maracaibo	2
Rio Hacha	1	Pto Cabello	28
Sto Domingo	1	Pto Sucre	1
S. P. de Macoris	4	Rio Hacha	1
Tucacas	9	S. P. de Macoris	1
Zee	1	Sta Martha	1
		Jamaica	2
Totaal	145	Totaal	142

Van Sto. Domingo.

Van Sto. Domingo vernemen wij nog, dat de Zuidkust, die weelderig bebeschit is, door de orkaan als met een reuzenscheermen glad geschoren is.

Nadat de orkaan een tijd gewoed had, kwam er plotseling een ijzingwekkende kalmte, die ongeveer 20 minuten duurde. De zon kwam door de wolken. 't Was het oog van den storm.

Maar plotseling zonder eenigen overgang begon de orkaan te woeden, met verdubbelde kracht, van de tegenovergestelde zijde en haalde alles omver, wat nog overeind stond. Het eenigste wat stand hield waren gebouwen uit den ouden tijd, en enkele betonnen gebouwen met betonnen zoldering. De houten plafonds en de daken werden opgelicht door de kracht van den storm en ver weg geslingerd. Huismeubels werden ver de ruimte ingeslingerd. Betonnen huizen, op betonnen palen gebouwd, werden daarvan afgerukt.

Oorspronkelijk van geringe snelheid, want reeds Dinsdag werd de orkaan verwacht, terwijl hij eerst Woensdag bij Sto. Domingo kwam, nam de orkaan geleidelijk in snelheid toe tot 160 mijl per uur. Van zulk een kracht was de storm, dat een paal dwars door een boom gedreven werd, en een kruis vormde.

Van Sto. Domingo city ging de storm Noord-west over de bergen, zoodat de cultures en de andere plaatsen van Sto. Domingo betrekkelijk weinig geleden hebben.

Nadat de storm was opgehouden, werden de arme duizenden en duizenden dakloozen geteisterd door een stortregen, die ongeveer 24 uur aanhield.

Het Nederlandsche stoomschip „Midas" was het eerste dat de haven binnenging, ondanks dat de toegang versperd was door een gezonken baggermachine. De schepen die van Portorico kwamen met levens- en geneesmiddelen bleven op de reede liggen. Daar de brug over de Ozama vernield was, was het andere aan de overzijde der rivier gelegen gedeelte der stad, van alle verbinding afgesloten en bleven de gewonden er zonder hulp totdat de verbinding hersteld was.

Amerikaansche vliegtuigen brachten verband- en geneesmiddelen voor den gewonden.

Toen later het verkeer over de bruggen hersteld was, werden vele gewonden getransporteerd naar San Pedro de Macoris. Algemeen is men vol lof over het prachtig werk verricht door de Nederlandsche matrozen, en heel in het bijzonder over de kalmte en de vertrouwenwekkende energie waarmede de doktoren WINKEL en MELLEMA hun menschlievenden arbeid verrichtten.

Naar wij vernemen zijn de straten weer vrij, het puin is zooveel mogelijk opgeruimd en de bewoners zijn ondergebracht in alle groote gebouwen die behouden zijn en inderhaast opgerichte veldlazaretten. Ook de voedselvoorziening is geregeld, zoodat er weer voor allen voldoende is.

Een bericht uit Washington van 27 Sept. l.l. meldt, dat het Dep. van Handel, met het oog op de financieele moeilijkheden waarin zich Sto. Domingo bevindt, den Amerikaanschen exporteurs den raad heeft gegeven den credietttermijn aan de handelshuizen van Sto Domingo te verlengen. Santiago Iglesias, Secr. van de pan-Amerikaansche federatie van arbeid en Senator van Portorico. sprak zich uit ten gunste van een leening van 50 millioen dollar voor het herstel van Sto Domingo, in overeenstemming met de plannen van Gouverneur Roosevelt.

Mr. Weitjens en het Papiamentsch.

Mr. Schalkwijk, de Rotterdamsche rechter, schrijft in het *K. W.*

Of men in Curaçao, d. w. z. op de Benedenwindsche Eilanden, „prettig" kan leven zonder eenige kennis van het Papiamentsch, vraagt Mr. Weitjens in no 30 van dit Weekblad, hetwelk mij thans eerst onder de oogen komt. Zeker kan men dat. Ik ben zelf met een schamel beetje kennis van die taal als lid van het Hof van Justitie in Curaçao gekomen en heb van mijn verblijf aldaar niettemin de aangenaamste herinneringen. Maar een andere vraag is het, of een ambtenaar, die dagelijks met alle deelen van de bevolking in aanraking komt, niet alleen „prettig" leven kan, doch ook zijn taak naar behooren vervult, indien hij van hetgeen toch nog steeds op Curaçao, Aruba, en Bonaire de volkstaal is, geen woord verstaat, noch spreken kan.

Dat men in de kring van de petroleumindustrie zijn weg vindt zonder Papiamentsch, dat de „upperten" het Nederlandsch voldoende meester is om zich met den Hollander in zijn taal aangenaam te onderhouden, het is mij bekend. Doch de rechter op de Benedenwindsche Eilanden, om mij voor het oogenblik te houden aan het ambt, dat aan Mr. Weitjens en mij het beste bekend is, placht zijn cliëntèle, althans in mijn tijd, slechts bij uitzondering te vinden in de „petroleum" of onder de notabele kringen en het grootste gedeelte van de rechtszaken zal ook nu nog wel zich bepalen tot de volksklasse, die zich enkel en bij voorkeur van het Papiamentsch bedient.

Alleen indien Mr. Weitjens mij wil verzekeren, dat dit laatste niet meer het geval is, dat hij als rechterlijk ambtenaar in strafzaken bijv. den tolk voor de Papiamentsche taal ook bij het verkeer met de volksklasse daarin geheel kan missen en dat hij bijv. bij de behandeling der vele familiezaken waarover de bevolking den rechter pleegt te komen spreken, niet langer afhankelijk is van den welwillenden bijstand van een der griffie-ambtenaren, dan, doch dan alleen zou er wellicht, althans voor bepaalde gevallen, aanleiding zijn terug te komen, op den z. i. verkeerden weg ingeslagen door het Comité voor den West-Indischen Leergang en sinds kort ook door het Departement van Koloniën ten aanzien van de Curaçaosche politie, om den ambtenaren, die naar Curaçao worden uitgezonden, althans eenige kennis mede te geven van het taaleigen van de bevolking der Benedenwindsche Eilanden.

Alleen door kennis van zijn taal dringt men tot de ziel van het volk door.

Mocht Mr. Weitjens mij niet gelooven, dan zou hij wellicht hieromtrent bij de Roomsch-Katholieke missionarissen, menschenkenners bij uitnemendheid, navraag kunnen doen, waarom zij op de Benedenwindsche Eilanden voortgaan zich èn in hunne kerken èn in de voor hunne parochianen bestemde pers te bedienen van het Papiamentsch.

Als ge wilt, dat uw lievelings-hond springt van blijdschap, geef hem dan te eten,

KEN-L-RATION

in blikken van 1 pond.
Het is een reeds bereid voedsel en bevat alles wat een hond blij en gezond houdt, zooals: allerlei soort vleesch, gemalen beenderen, levertraan, graansoorten enz.
De beroemde bioscoophond, die RIN-TIN-TIN heet, eet niets anders.
Zeep en poeier om luizen en allerlei ongedierten die een hond kan hebben, te dooden.
In 't groot en in 't klein.

F. SADEK.

6-3 **De Ruyterkade - op den Dempel.**

HORN - LINE.

List of sailings from CURAÇAO to:

Name of Motorships:	HAMBURG via Pto. Cabello, La Guaira & Trinidad:	Pto. Colombia & Cartagena	To Sta. Marta:
Heinz Horn	11 May	23 Apr.	———
Mimi Horn	25 May	13 May	13 May
Presidente Gomez	22 June	3 June	3 June
Ingrid Horn	6 July	18 June	———
Claus Horn	20 July	1 July	1 July
Heinz Horn	17 Aug.	29 July	29 July
Mimi Horn	31 Aug.	13 Aug.	———
Presidente Gomez	14 Sept.	28 Aug.	26 Aug.
Ingrid Horn	28 Sept.	10 Sept.	———
Claus Horn	13 Oct.	23 Sept.	23 Sept.
Heinz Horn	9 Nov.	21 Oct.	21 Oct.
Mimi Horn	23 Nov.	5 Nov.	———
Presidente Gomez	7 Dec.	18 Nov.	18 Nov.
Ingrid Horn	21 Dec.	3 Dec.	———
Claus Horn	18 Jan.	18 Dec.	18 Dec.

To Kingston & Port au Prince, via Jacmel:

Consul Horn	20 May
Waldtraut Horn	24 June
Frida Horn	20 July
Consul Horn	17 Aug.
Henry Horn	15 Sept.
Waldtraut Horn	7 Oct.
Frida Horn	5 Nov.
Consul Horn	8 Dec.
Waldtraut Horn	5 Jan.—1931
Frida Horn	1 Feb.—1931

To Maracaibo frequent sailings by:
M.S. „Karibia", cargo only.

CURIEL'S BANK.

Willemstad - Curaçao - Ned. West-Indie.

ALLE BANKZAKEN.

Rekening-courant in locaal en vreemd geld.
Deposito's op termijn in locaal en vreemd geld.
Voorschotten en Handelscredieten
Koop, Verkoop en Incasso van Wissels, Credietbrieven,
Coupons en Vreemd Geld tegen voordeelige koersen.
Telegrafische uitbetalingen naar alle werelddeelen.
Reiscredietbrieven en Chéques van de
National City Bank of New York, New York City.
Safe-loketten.
Speciale afdeeling voor Incasso's
Afdeeling Spaarkas.
Afdeeling Assurantie.

HOLLANDSCHE SIGARENWINKEL.

Breedestaat Otrabanda 54.
(tegenover de kerk.)
Prima kwaliteit sigaren, cigaretten, tabak, enz.
tegen billijke prijzen.
Levering aan huis.
Open van 8 v.m. -- 8 n.m.

Hollandsche Sigarenwinkel.

First class cigars, cigarettes, tobaco etc.
at reasonable prices.
Quick delivery guaranteed.
Open 8 a.m. -- 8 p.m.

Hollandsche Sigarenwinkel.

Existencia de tabacos, cigarillos etc.
constantemente renovada.
Precios razonables.
Se entrega á domicilio.
3-3 Abierto de 8 a.m. hasta 8 p.m.

Hamburg-Amerika Linie.

NEXT SAILINGS (Subject to changes) **FROM CURACAO TO:**

Passenger-Ship:	Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal, Port Limon:	PLYMOUTH, AMSTERDAM & HAMBURG via Pto. Cabello, La Guayra & Trinidad:
S.S. „Grunewald"	Aug. 19—20.	Sep. 24.
S.S „Galicia"		Aug. 29.
M.S. „Orinoco"	Aug. 28—29.	Sep. 10—11.
S.S. „Rugia"	Sep. 16—17.	Oct. 22.
S.S. „Magdalena"	Sep. 25—26.	Oct. 8— 9.
S.S. „Teutonia"	Oct. 14—15.	Nov. 21.
M.S. „Orinoco"	Oct. 23—24.	Nov. 5-- 6.
S.S. „Galicia"	Nov. 11—12.	Dec. 19.
M.S. „Magdalena"	Nov. 20—21.	Dec. 3— 4.
S.S. „Grunewald"	Dec. 9—10.	Jan. 16. 1931.
M.S. „Orinoco"	Dec. 18—19.	Dec. 31—Jan 1. 1931.
S.S. „Rugia"	Jan. 6—7. 1931	Febr. 11. 1931.
M.S. „Magdalena"	Jan. 15—16. 1931	Jan. 28—29. 1931.

Steamers „RUGIA", „TEUTONIA", „GALICIA" and „GRUNEWALD" cal also at Puerto Barrios (Guatemala) and Tampico (Mexico), returning via Westindian Ports to Europe. These steamers have FIRST and THIRD CLASS accommodation with the exception of „GRUNEWALD", which boat has only FIRST Class accommodation.

The special attention is called to the New Twin Screw Motor-Ships „ORINOCO" and „MAGDALENA". These Ships have an excellent FIRST, INTERMEDIATE and THIRD Class accommodation.

The „ORINOCO" and „MAGDALENA" call homewardbound also at CHERBOURG.

All Ships accept Passengers and Cargo.
For further information apply to:
Edwards, Henriquez & Co.,
Agents.

Läkerol in den mond
verfrischt en voorkomt verkoudheid

LAKEROL
Verkrijgbaar bij alle Ap'theekers en Drogisten.

Dr. W. H. Winkel

ARTS
heeft de praktijk hervat.
Spreekuur Sprocksteeg
2—4 uur P.M.
1-3

„BILL-BRAU" BIER

werd bekroond met Gouden Medailles op de volgende Internationale Tentoonstellingen:

Londen	1884
Londen	1886
Hamburg	1889
Luik	1890
Londen	1891
Malmo (Zweden)	1914

Deze zijn de beste bewijzen van zijn onovertroffen kwaliteit.
Proeft het heden nog en ge zult nooit meer een ander merk gebruiken.

de Jongh & Martijn.
Agenten.
(Telefoon No. 233.)

Geen betere WHISKY te verkrijgen
MORRIS E. CURIEL & SONS.
Agenten. 2—6

Twee vliegen in een klap.

Als U netjes en vlug bediend wil zijn dan moet U altijd op de kade wezen in de „VRIENDENKRING" of bij W. C. DE JONGH
13—26

Maduro's Bank

Curaçao.

Volgestort Kapitaal en Reserve fls. 2.750.000

Koopt en verkoopt wissels,
buitenlandsch bankpapier, coupons,
gemunt goud en zilver.
Neemt gelden á depósito en opent
chequerekeningen met rente-vergoeding
Verschaft Reiswissels, Credietbrieven,
Circulaire Credietbrieven.
Telegrafische Uitbetalingen.
afe-ioketten. Spaarbank.

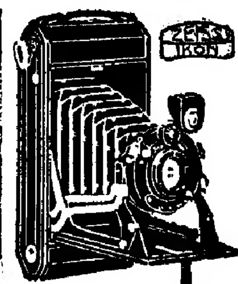
CURACAO ICE COMPANY.

Participamos a nuestros clientes en particular y al público en general, que el precio de hielo en nuestras Fábricas del Rif y del Theaterstraat es de 2 y medio centavos de Florin la libra y que entregamos hielo a domicilio en cantidades no menor de 25 libras a 3 centavos de Florin la libra.

C. N. WINKEL,
Director.
10—5

Verkrijgbaar bij ELLIS & DANIAA Agenten.

IKONTA

de automatische 6 x 9 c.M. Spring-Kamera, **Fls. 30**
met Zeiss-Quastigmat 1 : 6.3
Modern van vorm. Hoogsteenvoudig te bedienen.
En toch zoo goedkoop.
Amateurswerk wordt aangeboden.

SUNNY ISLE.

L. RECK. Breedestraat — Punda.

RADIO-ONTVANGTOESTELLEN
Merk:

„NORDEN-HAUCK"

worden slechts uit prima materiaal vervaardigd.
Absoluut geen lichaamscapaciteit omrede de hooge kwaliteit aluminium waarmede zoowel elk onderdeel afzonderlijk als alle kringen zijn afgescheiden, en het geheel ingesloten.
Werken met gelijk- of wisselstroom.
EENVOUDIG,
OMVANGRIJK,
KRACHTIG,
GEVOELIG,
NAUWKEURIG en....
AFGEWERKT.
Agent: C. L. JULIAO.
4—2 **Schoolstraat 12 - Otrabanda.**

Compania Trasatlántica

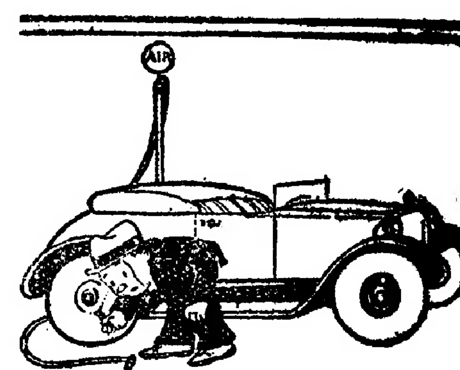
Geregelde Passagiers- en Vrachtdienst.
Eerstvolgende afvaarten van Curaçao:
naar Pto. Colombia en Cristobal:

S.S. MAGALLANES	**27/28 Sept.**
S.S. BUENOS AIRES	**23/24 Oct.**

naar Pto. Cabello, La Guaira, Sto. Domingo, San Juan, Teneriffe, Las Palmas, Cadiz en Barcelona.

S.S. MAGALLANES	**7/8 Oct.**
S.S. BUENOS AIRES	**2/3 Nov.**

Eerste klasse passagebiljetten naar Havanna, New Orleans en New York — met overscheping in Cristobal worden op verlangen hier uitgereikt.
Vroegtijdige plaatsbespreking aanbevolen.
Alle inlichtingen te bekomen bij:
S. E. L. MADURO & SONS.
Agenten.

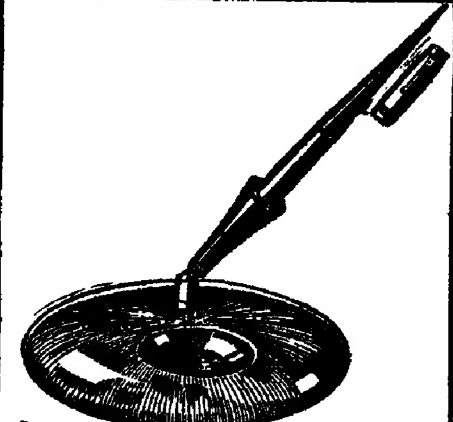
In Balloon Tires Air Pressure Should Be Carefully Checked

A variation of from three to five pounds from the proper air pressure in balloon tires will reduce their mileage and service one-fourth.

Many motorists find it advisable to stop at our service station regularly once a week and have the air in their tires checked. This service is free.

Firestone
GUM-DIPPED TIRES

SOLE DISTRIBUTORS:
A. D. CAPRILES & Co.
Heerenstraat No. 20.
Sub-dealers.
Galmeyer & Co. Otrabanda.
Galmeyer & Co. Semikok
B. J. Arends Aruba.

Zet een practisch Sieraad op uw Bureau.

De nieuwe Parker Bureaustandaard Pen kan op het kantoor en daar buiten van dienst zijn.

De zacht en vloeiend schrijvende Parker Duofold die in den standaard zit, kan onmiddelijk in een zak vulpenhouder veranderd worden.

Kap en clip worden gratis verkrijgbaar gesteld. Op die manier heeft u een Parker Bureaustandaard Pen en een Parker Duofold zak vulpenhouder voor den zelfden prijs: twee pennen in één.

Distributor:
MARCHENA & MORON
P. O. Box 13,
Curaçao.

10—
Parker Duofold
Bureaustandaards

TE HUUR.

Een huis met 7 vertrekken en ook **W. C.** *gelegen bij* **San Mateo**
Adres:
Breedestraat 55!
2—3 *Otrabanda*

Te Huur

en huis zeer goed geschikt voor pen- eton, voorzien van licht- en waterlei- ding, gelegen SCHARLO 112.
Verder nog te koop aangebode- eenige huismeubelen.
2—